

نیازهای آموزشی اعضای هیات علمی: اولویت‌ها - راهکارها

*عطا... اسدی، **ماهدخت طاهری، ***حسین خوشرنگ

* مربی گروه آموزشی بیهوشی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

** استادیار مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

*** استادیار گروه آموزشی بیهوشی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

تاریخ پذیرش: ۹۰/۵/۱۸

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۲/۲۰

چکیده

مقدمه: نیازسنجی اعضای هیئت علمی با شناسایی نیازهای آموزشی، مبنایی برای تعیین اهداف بوده که با برنامه‌ریزی و سازماندهی سبب ارتقاء توانمندی‌های اساتید و نهایتاً ارتقاء سطح آموزش دانشگاه می‌گردد. از نظر علمی اولین اقدام در طراحی هر برنامه آموزشی تعیین نیازهای آموزشی افراد است و شناسایی این نیازها امکان استفاده بهینه از منابع موجود را فراهم می‌کند. این مطالعه نیز با هدف تعیین نیازهای آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۱۳۹۰ انجام شده است.

روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی - مقطعی است که بر روی ۲۵۰ نفر از اعضای هیات علمی انجام شد. ابزار جمع آوری اطلاعات بر گرفته از پرسشنامه استاندارد مطالعه نیاز سنجی دانشگاه میثیگان (۲۰۰۵) بود روایی آن به طریق روایی محتوایی و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ (۰/۸۳) تایید گردید. داده‌های پژوهش با استفاده از آمار توصیفی توسط نرم افزار آماری SPSS و اعتبار مورد مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: اولویت‌های انتخابی اساتید در ارتباط با محورهای طراحی تدریس، تکنولوژی آموزشی، روش‌های استاندارد ارزشیابی، مهارت‌های عمومی و برنامه‌های آموزشی و روش‌های تدریس برترتیب شامل: ۳۸/۱ درصد نوشتن طرح درس استاندارد؛ ۷۷/۶ درصد استفاده از اینترنت در آموزش؛ ۲۴/۳ درصد OSCE؛ ۷۳/۶ درصد آشنائی با اصول آموزش مجازی؛ ۲۱/۴ درصد پزشکی مبتنی بر شواهد بودند. همچنین ۵۲/۹ درصد از اعضای هیئت علمی تمایل کمی به ایجاد تحول در آموزش داشته و ۶۸/۶ درصد آنان رفاه اقتصادی را مهم‌ترین عامل انگیزشی برای رشد فردی اعلام نمودند. مناسب‌ترین زمان تشکیل کارگاه‌ها را صبح روز پنجشنبه و در فصل پاییز و ترجیحاً در ابتدای نیمسال تحصیلی عنوان نمودند. ۵۶/۷ درصد اساتید امکانات موجود و ۵۸/۱ درصد آن‌ها فضای آموزشی دانشگاه را برای تدریس به روش‌های جدید کافی ندانستند.

نتیجه‌گیری: اعضای هیات علمی، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی متناسب با نیازها در حیطه‌های طراحی تدریس، روش‌های تدریس، روش‌های استاندارد ارزشیابی، تکنولوژی آموزشی و مهارت‌های عمومی را گامی مناسب در جهت ارتقاء توان آموزشی خود و کیفیت آموزش دانشگاه می‌دانند. بدیهی است مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی باید کارگاه‌ها و دوره‌های مختلف آموزشی را متناسب با نیازهای آموزشی اساتید تنظیم و اجرا کند.

واژه‌های کلیدی: ارتقاء کیفیت آموزشی، اعضای هیات علمی، برنامه‌ریزی آموزشی، نیازهای آموزشی

مقدمه

تسریع و تسهیل در تحقق اهداف آن موسسه آموزشی می‌گردد (۲). توانمند سازی اعضای هیئت علمی به مجموعه‌ای از فعالیت‌های منظم و برنامه‌ریزی شده اطلاق می‌شود که با هدف ارتقاء دانش و مهارت‌های اساتید در حیطه‌های مختلف آموزشی، ارزیابی، برنامه‌ریزی آموزشی، و رهبری سازمانی و مشاوره و تدریس صورت می‌گیرد (۳).

امروزه اعضای هیئت علمی، به عنوان سرمایه‌های ارزشمند هر جامعه، نقشی بس حساس و سرنوشت ساز در تربیت نیروهای متخصص ایفا می‌کنند و ثمره تلاش آن‌ها، در نهایت منجر به رشد و توسعه جوامع بشری می‌گردد (۱). ارتقاء توانائی‌های

نویسنده مسئول: دکتر ماهدخت طاهری، استادیار عضو هیات علمی مرکز

مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

mtaheri@gums.ac.ir

اعضای هیئت علمی به عنوان یکی از ارکان نظام‌های آموزش عالی، در زمینه‌های تدریس، دانش پژوهی و رهبری سبب

از نظر مک کلند (McClland)، نیازسنجی آموزشی به سازمان‌ها کمک می‌کند که سطوح دانش و مهارت اعضای خود را ارزیابی کنند. اطلاع از نیازسنجی می‌تواند به عنوان اساسی برای توسعه یک برنامه آموزشی برای افزایش مهارت و دانش کارورزان مورد استفاده قرار گیرد (۴). فرآیند تصمیم‌گیری درباره اینکه چه محتوایی در آموزش منظور گردد، تعیین نیازهای آموزشی یا سنجش نیازها (Need Assessment) نامیده می‌شود. برنامه‌ریزان درسی از طریق اتخاذ روش‌های نیازسنجی آموزشی، نیازهای اساسی فراگیران را تعیین می‌کنند و پس از بررسی‌های لازم و تجزیه و تحلیل آن‌ها، برنامه‌های درسی را طراحی می‌نمایند. از آنجا که برنامه‌های درسی مشخص می‌کند که چه مطالبی باید آموزش داده شود و این مهم چگونه و با چه روشی انجام گیرد، ضرورت دارد که به عنوان چارچوب و اساس، بر پایه ای منظم و اصولی تدوین یابد. بنابراین، محتوا باید با نیازمندی‌های شناسایی شده ارتباط داشته باشد. با استفاده از فرآیند سنجش یا تشخیص نیازها می‌توان برای تعیین موضوعات خاص یا عناصر و اجزای برنامه‌های آموزشی بهره گرفت. در واقع، سنجش نیازها فعالیتی است که به تعیین و اندازه گیری دقیق نیازها می‌پردازد و دوره‌های مختلف آموزشی را توصیه می‌کند. تجزیه و تحلیل نیازها، درباره فراگیران، جامعه و همچنین ساختار دانش مورد نیاز، اطلاعات اصولی را در اختیار طراحان برنامه‌های درسی قرار می‌دهد (۵).

عموماً دانش آموختگان رشته‌های پزشکی پس از طی مدارج عالی و جذب در دانشگاه‌های علوم پزشکی به عنوان عضو هیئت علمی، به تدریس مشغول می‌شوند، در حالی که بسیاری از آنان با روش‌های تدریس، برنامه ریزی و ارزیابی آموزشی آشنائی کافی نداشته و دانش و تجربه لازم در ارتباط با پژوهش و تحقیق را نیز ندارند (۶). در تحقیقی که در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۶ توسط علوی و همکاران تحت عنوان بررسی نیازهای آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد، نیازهای آموزشی بر مبنای اولویت‌بندی به ترتیب: مقاله نویسی، سخنرانی پیشرفته و پژوهش در آموزش عنوان شده است (۹). همچنین در مطالعه‌ای مشابه در سال تحصیلی ۲۰۰۴-۲۰۰۳ در دانشگاه بوستون آمریکا، نیازهای آموزشی اساتید مورد بررسی

قرارگرفت. نتایج این مطالعه نشان داد که ۸۶ درصد از اساتید تمایل داشتند که در ارتباط با آموزش تعاملی اطلاعات جدید کسب کنند، ۸۴ درصد از آن‌ها متقاضی دریافت آموزش‌هایی در ارتباط با یادگیری مبتنی بر دانشجو/ رزیدنت بودند و ۸۱ درصد از آن‌ها نیز، به آموختن مطالبی در ارتباط با چگونگی ارائه بازخورد مناسب به دانشجو تمایل نشان داده بودند (۱۰).

باتوجه به اینکه آموزش پزشکی در طی دهه‌های اخیر، چه در حیطه آموزش و چه از بُعد تخصصی علوم پزشکی رشد چشمگیری داشته، لذا ضروری است اعضای هیات علمی گروه‌های آموزشی پایه و بالینی دانشگاه‌های علوم پزشکی با تازه‌های تخصصی آموزش این رشته‌ها بیشتر آشنا شوند و از روش‌های جدید در فعالیتهای آموزشی خود جهت تسهیل در فرآیند یاددهی- یادگیری و ایجاد یادگیری عمیق در فراگیران استفاده نمایند.

پژوهش حاضر به منظور تعیین و شناخت نیازهای آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در ارتباط با تازه‌های علم آموزش، برنامه ریزی‌های لازم در خصوص آموزش اساتید و ارتقاء دانش نظری و مهارت‌های عملی آنان با هدف بهبود کیفیت آموزش دانشگاه صورت گرفت.

روش‌ها

این مطالعه توصیفی - مقطعی در سال ۱۳۹۰ انجام گرفت. ابتدا پرسشنامه استاندارد شده دانشگاه میشیگان (۲۰۰۵) پس از ترجمه، بازنگری و براساس نیازهای آموزشی اصلاح گردید، تا هرگونه برداشت و خطای احتمالی مشخص گردد. برای تایید روایی پرسشنامه از روش اعتبار محتوی و برای تایید پایایی آن از روش آزمون آلفای کرانباخ ($\alpha=0/83$) استفاده گردید. پرسشنامه مذکور حاوی ۲۱ سؤال بسته و دارای بخش‌های مختلفی مشتمل بر موارد: طراحی تدریس (۷ گزینه)، روش‌های استاندارد شده ارزشیابی (۱۰ گزینه)، برنامه‌های آموزشی و روش‌های تدریس (۱۹ گزینه)، مهارت‌های عمومی (۱۵ گزینه)، تکنولوژی آموزشی (۷ گزینه) بود که شرکت کنندگان در این پژوهش در پاسخ به سوالات ۱ تا ۴ و ۱۷ تا ۲۱ باید گزینه‌های ارائه شده را بر اساس اهمیت شماره گذاری می‌کردند، همچنین سوالات ۶ تا ۸ و ۱۱ تا ۱۴ به صورت لیکرت (از بسیار زیاد تا خیلی کم) طراحی گردیده که باید گزینه مورد نظر را انتخاب می‌نمودند. عوامل انگیزشی

همچنین، در ارتباط با ساعات استفاده از وقت خارج از دانشگاه جهت آماده سازی برای تدریس به ترتیب ۵۷/۶ درصد از اساتید ۱ تا ۳ ساعت و ۶/۲ درصد کمتر از یک ساعت و ۳۱/۴ درصد بیش از ۳ ساعت را ذکر کرده اند. ضمناً، اساتید مهم ترین مشکل برای شرکت در کارگاه های آموزشی را زمان بندی کارگاه ها (۴۸/۶ درصد) و حجم زیاد کاری (۲۲/۹ درصد) ذکر کرده اند و مناسب ترین زمان تشکیل کارگاه های آموزشی را صبح روز پنجشنبه (۸۳/۸ درصد) و مناسب ترین فصل را پائیز (۴۰/۵ درصد) و مناسب ترین مقطع زمانی را ابتدای ترم (۳۷/۱ درصد) پیشنهاد کرده اند. از دیگر نتایج بدست آمده تحقیق می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۴۲/۶ درصد از اساتید میزان حمایت مسئولین برای ایجاد تحول در آموزش و تدریس را زیاد اعلام داشتند و همچنین به ترتیب ۵۲/۹ و ۴۹/۵ درصد از اساتید تمایل خودشان و دانشجویان را برای ایجاد تحول در آموزش و تدریس را کم می دانستند. ۵۶/۷ درصد از اساتید امکانات موجود در دانشگاه را برای تدریس و به روش های جدید کافی ندانستند. اعضای هیات علمی بیشترین انگیزه برای استاد موفق را به ترتیب عامل رفاه اقتصادی (۶۸/۶ درصد)، داشتن امکانات آموزشی (۱۰/۵ درصد) و احترام در سازمان (۸/۱ درصد) و ارتباط خوب با مسئولین (۷/۶ درصد) دانسته اند. نظر اساتید در رابطه با اولین تغییر در جهت ارتقاء آموزش دانشگاه در مرتبه اول تغییر در نوع تفکر و دیدگاه مسئولین دانشگاه (۵۱/۶ درصد) و نیز تغییر در تفکر مدیریتی در جهت ایجاد انگیزه اساتید و دانشجویان دانشگاه (۳۸/۶ درصد) و در مرتبه های بعدی بکارگیری روش های تدریس، برگزاری کارگاه های آموزشی و ارزشیابی اساتید بود. اساتید در رابطه با این سؤال که چه عواملی موجب تضعیف عملکرد آموزشی اساتید می شود؟ در مرتبه اول عدم حمایت مسئولین از اساتید زحماتکش (۴۹/۷ درصد) و در مرتبه دوم، امکانات و فضای آموزشی نامناسب (۳۸/۵ درصد) را عنوان نمودند.

برای رشد فردی به عنوان استاد موفق، اولین تغییر مورد نظر جهت ارتقای آموزش و مهم ترین عامل که سبب تضعیف عملکرد آموزشی آنان می گردد را به عنوان سوالات باز، پاسخ داده، همچنین روز مناسب تشکیل کارگاه ها، فصل مناسب و نیز مهم ترین مشکل اساتید برای شرکت در کارگاه را نیز می بایست مشخص نمایند.

جامعه مورد پژوهش شامل ۳۴۰ نفر از اعضای هیئت علمی ۵ دانشکده تابعه دانشگاه (پزشکی، دندانپزشکی، بهداشت، پرستاری و مامائی شهید بهشتی، پرستاری و مامائی و پیراپزشکی لنگرود) بودند، که به صورت سرشماری در طرح فوق شرکت داشتند. پرسشنامه ها از طریق ارتباط مستقیم با اساتید و همچنین به کمک مسئولین آموزش دانشکده ها بین آن ها توزیع گردید، تا نیازهای آموزشی آنان مشخص شود. پس از پیگیری های لازم از مجموع ۳۴۰ پرسشنامه توزیع شده بین اعضای هیئت علمی، ۵۵ پرسشنامه عودت داده نشد و ۳۵ پرسشنامه نیز مخدوش بود که در نهایت ۲۵۰ پرسشنامه تکمیل و جمع آوری گردید. سپس اطلاعات از طریق نرم افزار آماری SPSS.Ver.16 با استفاده از آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

از میان اعضای هیئت علمی مورد مطالعه، ۱۵/۲ درصد علوم پایه، ۵۹ درصد بالینی، ۱۵/۲ درصد پرستاری، ۷/۶ درصد مامائی و ۳ درصد بهداشت بودند. همچنین ۴۱ درصد از جامعه مورد پژوهش عضو هیئت علمی رسمی قطعی، ۱۰/۴ درصد رسمی آزمایشی، ۳۲/۹ درصد پیمانی و ۱۵/۷ درصد متعهد خدمت و یا سرباز هیئت علمی بودند که از این بین ۲۹/۴ درصد در مرتبه مربی، ۵۶/۴ درصد استادیار، ۱۲/۲ درصد دانشیار و ۲ درصد استاد بودند.

۳۸/۱ درصد اساتید مهم ترین اولویت را درحیطه طراحی تدریس به نوشتن طرح درس استاندارد، درحیطه برنامه آموزشی و روش های تدریس (۲۱/۴ درصد) به پزشکی مبتنی بر شواهد، درحیطه روش های استاندارد ارزشیابی (۲۴/۳ درصد) به OSCE، درحیطه تکنولوژی آموزشی (۷۷/۶ درصد) به استفاده از اینترنت در آموزش و در حیطه مهارت های عمومی (۷۳/۶ درصد) به آشنائی با اصول آموزش مجازی اختصاص دادند (جدول ۱).

جدول ۱: توزیع فراوانی نیازهای آموزشی (اولویت‌های ۷-۱) اساتید دانشگاه علوم پزشکی گیلان در سال ۹۰ در حیطه های طراحی تدریس، برنامه‌های آموزشی و روش تدریس و روش‌های استاندارد ارزشیابی

حیطه	عنوان	اولویت (به درصد)
	نوشتن طرح درس استاندارد	۳۸/۱
	انتخاب روش تدریس مناسب و موثر	۳۱/۹
	انتخاب مواد و منابع آموزشی	۱۶/۲
	انتخاب ابزار کمک آموزشی	۱۵/۲
طراحی تدریس	تنظیم آرایش دروس بر اساس سر فصل	۱۱/۹
	تعیین تجربیات آموزشی مناسب	۱۰/۵
	زمان بندی تدریس	۶/۲
	Evidence Based Medicine (EBM)	۲۱/۴
	بحث گروهی	۲۰/۵
برنامه‌های آموزشی و روش تدریس	استدلال بالینی	۱۹/۵
	تفکر انتقادی	۱۶/۲
	Grand Round	۱۳/۸
	Small Group Teaching (SGT)	۱۳/۳
	Objective Structured Clinical Evaluation (OSCE)	۲۴/۳
	Multiple Choice Question (MCQ)	۱۹
روش‌های استاندارد ارزشیابی	Log book	۱۷/۱
	DOPS	۱۶/۷
	Case Presentation	۱۵/۷
	Patient Management Problem	۱۵/۷
	Oral Exams	۱۴/۸

بحث و نتیجه‌گیری

نیازسنجی با شناسایی نیازهای مهم، مبنایی برای تعیین اهداف بوده که با برنامه ریزی و سازماندهی سایر عناصر مهم، در جهت ارتقاء توانمندی‌های اساتید و نهایتاً ارتقاء سطح آموزش دانشگاه انجام می‌شود. از نظر علمی اولین اقدام در طراحی هر برنامه آموزشی تعیین نیازهای آموزشی افراد است و شناسایی این نیازها امکان استفاده بهینه از منابع موجود را فراهم می‌کند.

نتایج این مطالعه با توجه به اولویت‌های اعلام شده از سوی جامعه مورد پژوهش نشان داد که اعضای هیئت علمی اولویت نیاز آموزشی خود را در حیطه طراحی تدریس، نوشتن طرح

درس استاندارد اعلام نمودند در حالی که نتایج تحقیق مشابهی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۸۸ نشان داد که اعضای هیئت علمی در حیطه فوق‌کمترین نیاز رابه تدوین طرح درس اختصاص داده اند (۶)، که بنظر می‌رسد خیلی از اعضای هیئت علمی دانشگاه در کارگاه‌های طرح درس شرکت نکرده و یا در صورت شرکت، نوشتن آن را کم‌اهمیت پنداشته و در نتیجه فاقد تبحر لازم و کافی می‌باشند اما با توجه به لزوم ارائه طرح درس توسط کلیه اعضای هیئت علمی قبل از تدریس و همچنین تدوین اهداف آموزشی و تحلیل محتوی آن در فرایند ارزشیابی درونی گروه‌های آموزشی، لذا به عنوان اولویت نیاز آموزشی مطرح گردیده است. همچنین ۴۹/۵ درصد اساتید میزان تمایل و انگیزه دانشجویان برای ایجاد تحول در آموزش و تدریس را کم می‌دانستند که با نتایج مطالعه انجام شده در سال ۲۰۰۵ در دانشگاه میشیگان امریکا منطبق بوده به طوری که ۵۴ درصد از اعضای هیئت علمی آن دانشگاه پیشنهاد روش‌های ایجاد انگیزه در فراگیران را به عنوان اولویت نیاز مطرح کرده اند (۷). نتایج مطالعه نشان داد که ۷۳/۶ درصد از اعضای هیئت علمی در حیطه مهارت‌های عمومی آشنائی با اصول آموزش مجازی را به عنوان مهم‌ترین نیاز آموزشی اعلام نموده اند، که با نتایج تحقیق قنبری و همکاران در سال ۱۳۸۷ در دانشگاه علوم پزشکی یزد با عنوان دانش و نگرش اعضای هیئت علمی در ارتباط با آموزش از راه دور، مطابقت دارد (۸). امروزه با ورود تکنولوژی و روش‌های نوین آموزشی و استفاده از فضاهای مجازی و اینترنت در فرایندهای یاددهی-یادگیری و امکان ارائه بسیاری از واحدهای درسی به کمک تکنولوژی فوق و به صورت آموزش از راه دور که سبب کاهش قابل ملاحظه در وقت و هزینه‌ها و عدم نیاز به حضور فیزیکی استاد و دانشجویان در زمان و مکان خاصی گردیده است، لذا به عنوان یک نیاز اساسی از سوی اعضای هیئت علمی مطرح می‌باشد. همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که اولویت نیاز آموزشی اساتید در حیطه روش‌های استاندارد ارزشیابی، انجام آزمون به روش OSCE می‌باشد که این یافته نیز با نتایج مطالعه مشابهی تحت عنوان نیازها و اولویت‌های آموزشی پزشکی اعضای هیئت علمی که در سال ۲۰۰۹ در دانشکده پزشکی یانگ لولین در سنگاپور انجام شد یکسان است (۳).

همچنین بر اساس پژوهش حاضر، مناسب‌ترین زمان تشکیل کارگاه‌ها از نظر اعضای هیئت علمی روز پنجشنبه (ترجیحاً صبح)، فصل پائیز و بهترین زمان برگزاری در شروع ترم تحصیلی می‌باشد که با نتایج مطالعه خواجه میرزایی و عباسی

زیربنایی خود شکوفایی اعضای هیئت علمی یاد کرد (۱). اگر اعضای هیئت علمی دغدغه برآورده ساختن نیازهای اقتصادی خود را داشته باشند، خواسته یا ناخواسته، تدریس و انتقال دانسته‌ها و مهارت‌ها را در درجه دوم اهمیت قرار خواهند داد و برای رفع مشکلات مالی به اشتغال غیر منطقی در خارج دانشگاه بخاطر تامین معاش و رسیدن به شرایط اقتصادی بهتر خواهند پرداخت (۱۳). که در این رابطه لازم است دانشگاه به نیازهای اقتصادی اعضای هیئت علمی تمام وقت بویژه تمام وقت جغرافیائی توجه ویژه‌ای داشته باشد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر و به منظور آشنائی هرچه بیشتر اعضای هیئت علمی با شیوه‌های نوین تدریس و چگونگی اصلاح و بهبود اجزاء فرایند یاددهی-یادگیری، با هدف ارتقاء سطح توانمندی‌های آنان و بکارگیری آموزش مبتنی بر شواهد و استفاده از منابع آموزشی جدید، ضروری است مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه بر اساس نیازهای آموزشی اعضای هیات علمی اقدام به برگزاری کارگاه‌های آموزشی، کلاس‌ها و یا دوره‌های مختلف آموزشی در این حیطه‌ها نماید. جهت افزایش تمایل اساتید برای ایجاد تحول در آموزش می‌باید در راستای ارتقاء سطح آگاهی اساتید در ارتباط با بنیان‌های علمی آموزش در علوم پزشکی گام‌های مؤثرتری بر داشته شود و از سویی شرایط مناسب به لحاظ امکانات و فضاهای آموزشی، فرصت‌های آزاد برای حرکت‌های خارج از برنامه آموزشی مقرر، و نیز هدایت رویه‌های اجرایی و مدیریتی و رهبری علمی دانشگاه به سمتی باشد که باعث ارتقاء انگیزه اساتید با هدف مشترک «آموزش، پژوهش و خدمات برتر» گردد.

قدردانی

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند که از اعضای هیات علمی، مسئولین دانشکده‌ها و مراکز آموزشی درمانی تابعه دانشگاه، معاونت آموزشی دانشگاه که در این پژوهش با ما همکاری نموده‌اند، تشکر و سپاسگزاری نمایند.

References

- 1-Arasteh HR. [Job satisfaction among foreign educated faculty members in Iran]. Journal of Research and Planning in Higher Education 2003; 9(1); 97-126. [persian]
- 2-Boucher BA & et al. [A Comprehensive approach to faculty]. Am J Pharm Edu 2006; 70 (2): 27.
- 3-Grant Result. A multi-institutional survey on faculty development needs priorities and preferences in medical education in an Asian medical school. [Cited 2011 sept 11]. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/pmc2779613>.

(۱۳۸۱) که از نظر روز برگزاری کارگاه‌ها سه روز آخر هفته را بهترین زمان برای برگزاری کارگاه‌های آموزشی اعلام کرده بودند مشابه است (۱۰).

از نظر اساتید اولین تغییر در راستای ارتقاء وضعیت آموزش، تغییر در نوع تفکر و دیدگاه مسئولین به مقوله آموزش و تغییر در تفکر مدیریتی در جهت ایجاد انگیزه اساتید و دانشجویان است. در این راستا نتایج پژوهش انجام گرفته از سوی جعفرزاده کرمانی و همکاران نشان داد که اعضای هیئت علمی از وضعیت مدیریت مجموعه دانشگاهی رضایت مطلوبی نداشته (۱۱) و همچنین معید فر و همکاران در تحقیقی مشابه، نشان دادند، رابطه معناداری بین نارضایتی شغلی اعضای هیئت علمی و بی‌عدالتی و ضابطه مند عمل نکردن مدیران ارشد دانشگاه وجود دارد (۱۲). یکی از مهم‌ترین عواملی که موجب تضعیف عملکرد آموزشی از دیدگاه اعضای هیئت علمی ذکر شده، ضابطه مند عمل نکردن، عدم حمایت مسئولین از اعضای هیئت علمی فعال و زحمتکش و در مرحله بعد فضاهای آموزشی نامناسب است، لذا مسئولین باید حداکثر تلاش خود را در جهت تعامل با اعضای هیئت علمی و ضابطه مند نمودن روند اداره امور بکار بسته و تمهیداتی اندیشیده تا در مناسبت‌های مختلف و به شایستگی از اساتید فعال و با انگیزه که در حیطه‌های مختلف آموزشی نقش ارزشمند داشته و همواره دغدغه ارتقاء آموزش فراگیران را در سر دارند تشویق بعمل آید. همچنین امکانات و فضاهای آموزشی متناسب با شیوه‌های آموزشی و روش‌های نوین ارزشیابی تامین گردد.

از نظر اعضای هیات علمی بیشترین انگیزه برای رشد فردی یک استاد موفق به ترتیب اولویت: رفاه اقتصادی، امکانات آموزشی، احترام در سازمان، ارتباط خوب با دانشجویان و ارتباط مطلوب با مسئولین می‌باشد. حقوق و درآمدهای مالی به عنوان یک عامل موثر در رضایت شغلی گزارش گردیده است، بلکه رفاه و امنیت اقتصادی و رضایت شغلی کاملاً در ارتباط با یکدیگرند و می‌توان از آن‌ها به عنوان عوامل

- 4-Aminorroya M ,Yarmohammadian MS, Yousefi A. [Educational needs of staff employed in esfahan university of medical sciences]. Iranian Journal of education in medical sciences 2003; (6) , 5-13. [persian]
- 5 - McClelland S A. Systems approach to need assessment raining and Development 1992; 46(8): 5.
- 6-Avizhgan M ,Karamalian H, Ashouriyoun ,Changize T. [Educational need assessment of clinical faculty members of Esfahan university of medical sciences]. Iranian Journal of education in medical sciences 2010; 2: 93-103. [persian]
- 7-Instructional Development Needs Assessment. Michigan State University Office of the Provost . [Cited 2005 April]. Available form: <http://www.fod.msu.Edu/fod-archives/8-nds-assess-survey-4-11.pdf>.
- 8-Ghanbari et al. [knowledge and attitudes of faculty members of Yazd medical sciences university about e-learning]. 9th international medical education congress. Yazd university of medical sciences (march 2008). [persian]
- 9-Alavi Z & et al. [Survey of faculty members educational needs in shiraz university of medical sciences in 2008]. Abstract book , 8th national medical education congress , yazd 2008, (29) .
- 10-Khajeh mirzaee A, Abbasi A. [Study of faculty members educational needs and effective factors in Golestan university of medical sciences in 2003]. The first international congress of reforms and management modification in medical education Tehran 2003 , 75 – 76 .
- 11-Jafar Zade Kermani & et al. [Effective factors on job satisfaction in faculty members of the Iran s faculty of library and information sciences]. Journal of library and information science 2004;7:5-24. [persian]
- 12-Moedfar S & et al. [Investigation on dissatisfaction rate in teachers and relation of the effective social factors on it] . Iranian Journal of sociology 2004;6:135-50. [persian]
- 13-Safy M H & et al. [Determination and prioritize of faculties need assessment based on KANO pattern]. Payesh , Iranian Journal of health sciences 2011;10(4); 459-468. [persian]

Educational Needs Assessment of Faculty Members ; priorities – strategies

*Asadi A., **Taheri M, *** Khoshrang H

*Instructor, faculty member of of Nursing and Midwifery school, Guilan University of Medical Sciences

** Assistant Professor, Department of Medical Education, Guilan University of Medical Sciences

***Assistant Professor, Department of Anesthesia, Guilan University of Medical Sciences

Received: 10/5/2011

Accepted: 9/8/2011

Abstract

Introduction: Recognition of faculty members' educational needs is the major factor to lead the educational system for determining goals and appropriate setting and organizing other important factors for promoting both faculties abilities and educational levels in universities. Scientifically, the first step for designing and educational planning is to determine individual educational needs that lead to optimize using of available sources. The goal of this study was to determine educational needs of Guilan University of medical sciences' faculty members in 2007.

Methods: This study was a cross-sectional descriptive in which 74 faculty members in Guilan university of medical sciences were involved. Sampling method was random by standard questionnaire from Michigan University. Reliability and validity was confirmed by experts. The results were analyzed by SPSS software.

Findings: Results indicated that faculty members' first preferences including as follow : % 38.1 writing standard lesson plans; %77.6 using internet in education, %24.3 OSCE; %73.6 acquaintance with e-learning, %21.4 EBM .It shows that %57.6 of faculties, (1-3 hr of) free time devoted to study and readiness for presenting in next session . %52.9 has less tendency to reform in education and %49.5 believe that students also show less tendency in this regard. %68.6 of faculties consider economical welfare as the most important motivational factor in individual promotion . The best time for presenting workshops (% 83.8) were start of courses in fall and on thursday also. Current facilities and educational atmosphere for applying new teaching methods were inappropriate from viewpoints of %56.7 and %58.1 respectively .

Conclusion: Faculty members believed that participating in workshop and educational courses had important role in promoting educational abilities and quality of education in university. Fields of educational course include teaching planning, methodologies, standard evaluation methods, educational technology and general skills. It is advised that EDC consider faculty members' educational needs in designing workshops and courses.

Keywords: Educational Needs, Educational Planning, Faculty Members, Quality Improvement in Education

Corresponding Author: Taheri M, Faculty Member of Educational Development Center, Guilan University of Medical Sciences
mtaheri@gums.ac.ir